

1 I - Essay

Svar på én (1) av oppgavene under. Denne delen teller 60%.

A: Redegjør kort for hovedprinsippene i det globale frihandelsregimet og for hva som menes med «sosialt forankret liberalisme» (engelsk: *embedded liberalism*). Drøft, med bruk av aktuelle eller historiske eksempler, hvorfor stater i praksis ofte fraviker frihandelsregimets hovedprinsipper. Knytt drøftingen til minst to av teoritradisjonene realisme, liberalisme, marxisme og sosialkonstruktivisme.

B: Hvordan påvirker EU medlemslandenes politikk? I hvilken grad og hvorfor utsettes Norge for tilsvarende påvirkning?

C: Les den vedlagte kronikken om drapet på Jamal Khashoggi og forholdet mellom USA og Saudi Arabia.

- Hvilket teoretisk perspektiv (realisme, liberalisme, marxisme, konstruktivisme) mener du kronikkforfatteren i hovedsak resonnerer innenfor? Begrunn svaret.
- Hvilke amerikanske interesser vektlegger forfatteren? Hvilke andre interesser kan USA ha, og i hvilken grad ville sterkere vektlegging av disse andre interessene kunne ha endret amerikansk politikk i denne saken?
- Gjennomfør en kritisk drøfting av kronikkforfatterens konklusjon ved hjelp av et annet teoretisk perspektiv enn det forfatteren bruker.

Skriv ditt svar her...

Format - | **B** *I* U x_2 x^2 | I_x | | | | | | | | | |

Words: 0

Maks poeng: 0

2 II - Spørsmål

Svar på tre (3) av de fem oppgavene under.

A: Hvilke tre faktorer bidrar til varig fred ifølge det liberale perspektivet (se f.eks Russett og O'Neal, 2001 sitt pensumbidrag)? Forklar den underliggende mekanismen for minst én av disse faktorene.

B: Redegjør for skillene Dunning trekker mellom eierskapsfordeler, lokaliseringsfordeler og internaliseringsfordeler som motiver for direkte utenlandsinvesteringer. Gi eksempler på hver av disse fordelene og vis hvordan denne inndelingen kan belyse maktforholdet mellom selskapet og vertstaten.

C: En utbredt antakelse i studiet av internasjonal politikk er at det internasjonale systemet er et anarki. Hva ligger i denne antakelsen? Beskriv kort noen konsekvenser som denne antakelsen kan ha for staters sikkerhetspolitikk.

D: Hvordan er FNs sikkerhetsråd satt sammen? Hvorfor er sammensetningen slik den er?

E: Mingst presenterer tre modeller for utenrikspolitiske beslutningsprosesser: (i) the rational model, (ii) the bureaucratic/organizational model and (iii) the pluralist model. På forelesningene er disse tre modellene omtalt som henholdsvis (i) rasjonell aktør-modellen, (ii) kompleks organisasjons-modellen og (iii) byråkratisk politikk-modellen. Skisser kort hovedforskjellene mellom disse modellene.

Skriv ditt svar her...

Format | **B** | *I* | U | x_2 | x^2 | I_x | | | | | | | | | | | Σ | ABC |

Words: 0

Maks poeng: 0

Question 1
Attached

Kan drapet på Khashoggi føre til at USA og Saudi-Arabia går fra vennskap til fiendskap?

Kronikk i Aftenposten 22. okt. 2018, av Dag Harald Claes, professor, statsvitenskap, Universitetet i Oslo

At Saudi-Arabia dreper en profilert journalist, kan dessverre bli underordnet USAs geopolitiske og geoøkonomiske interesser.

Ingen relasjoner mellom stater er så vital, under så mye press og så dårlig forstått, som den mellom USA og Saudi-Arabia. Slik starter Rachel Bronson sin bok om dette forholdet. Kan drapet på Khashoggi føre til at USA og Saudi-Arabia går fra vennskap til fiendskap?

Det hele begynte i mai 1933 da Standard Oil of California fikk lisens for å lete etter og produsere olje i Saudi-Arabia. I 1944 fikk forholdet mellom de to landene en viktig sikkerhetspolitisk dimensjon. Under andre verdenskrig medførte krigføringen til lands, til vanns og i luften, en kraftig økning i oljeforbruket som la et stort press på de tilgjengelige oljeressursene.

De fleste av disse ressursene befant seg i USA, men amerikanske myndigheter begynte å tvile på om de ville strekke til for å bekjempe både Nazi-Tyskland i Europa og Japan i Stillehavet. Dermed ble Saudi-Arabia inkludert i Lend-Lease programmet for amerikansk våpenstøtte til allierte land. I februar 1945 møtte Franklin D. Roosevelt og den saudiarabiske grunnleggeren og konge Ibn Saud (i den arabiske verden kalt Abd al-Aziz).

Siden har USA støttet Saudi-Arabia med våpen og gitt garantier for kongedømmets sikkerhet. Et klart uttrykk for denne garantien kom etter Saddam Husseins okkupasjon av Kuwait i 1990. Da sendte USA militære styrker til Saudi-Arabia som beskyttelse dersom de irakiske styrkene skulle krysse grensen mellom Kuwait og Saudi-Arabia.

Saudi-Arabia har på sin side ført en mer forbrukervennlig oljemarkedspolitik enn de fleste andre arabiske oljeprodusenter. Blant annet ved å forsøke og dempe prisøkningene vedtatt i Organisasjonen av oljeeksporterende land (OPEC) på 1970-tallet.

Forhold satt på prøve

Forholdet mellom USA og Saudi-Arabia ble satt på en alvorlig prøve i oktober 1973, da Saudi-Arabia, motvillig, ble med de andre arabiske oljeprodusentene i en embargo av oljeforsyninger til USA. Hensikten var å få USA til å tvinge Israel til å trekke seg ut av alle okkuperte arabiske territorier. Det lyktes ikke.

Allerede i juni 1974 kom den saudiarabiske kronprinsen på offisielt besøk til Washington – vennskapet var gjenopprettet. Terroraksjonen mot World Trade

Center i New York den 11. september 2001 skapte igjen utfordringer for forholdet mellom de to landene.

Amerikanske myndigheter var kritiske til kongehuset evne til å kontrollere de saudiarabiske islamistene. Omkring 600 saudiarabiske statsborgere forlot USA etter terroraksjonen, delvis av frykt for folkelige reaksjoner mot dem.

Drapet er den tredje krisen

Det brutale drapet på Jamal Khashoggi i det saudiarabiske konsulatet i Istanbul har utløst en tredje krise i relasjonen mellom USA og Saudi-Arabia. Khashoggi var frittalende og kritisk til kongehuset mens han bodde i Saudi-Arabia.

I desember 2016 ble han utvist. Han flyttet til USA og skrev kommentarer i The Washington Post. Der fordømte han blant annet Saudi-Arabias krigføring i Jemen og kronprins Mohammad bin Salmans rolle i denne. Den 18. oktober erkjente det saudiarabiske regimet at Khashoggi var drept inne i konsulatet.

Erkjennelsen har fått støtte fra Saudi-Arabias allierte i regionen, som har omtalt den som modig, besluttsom og rettskaffen. Drapet vil ha internasjonal oppmerksomhet i lang tid.

Politikere i USA og andre land, kommentatorer og menneskerettighetsorganisasjoner vil kreve rettferdighet og sanksjoner mot kongedømmet. I 2017 ble 50 profesjonelle journalister drept, det laveste tallet på 14 år. Å drepe kritiske journalister er altså ikke en helt uvanlig foreteelse.

Spørsmålet her er om dette drapet vil ha konsekvenser for relasjonen mellom Saudi-Arabia og USA. Kan det være at betingelsene for den robuste vennskapet viste ved å motstå oljeembargoen i 1973 og terroraksjonen i 2001 er endret, slik at drapet på Khashoggi vil føre til at USA og Saudi-Arabia går fra vennskap til fiendskap?

USA reduserer egen innflytelse

Det er nærliggende å vektlegge amerikanske oljeinteresser. USA har hatt et kraftig oppsving i innenlands oljeproduksjon, takket være teknologiske gjennombrudd for å utvinne olje fra steinformasjoner, såkalt «shale oil». USA har nesten doblet sin oljeproduksjon de siste ti årene.

Det er lett å tenke at dette har redusert betydningen av oljen fra Persiabukta, men USA har egentlig aldri vært spesielt avhengig av olje fra Persiabukta, som sjelden har utgjort mer enn 20 prosent av den totale importen. Samtidig er handelen i oljemarkedet fullstendig endret.

I dag har man en døgnåpen markeds plass for oljehandel, hvor lasten i en oljetanker kan skifte eier en rekke ganger på sin reise. Det blir tilnærmet umulig for et enkelt produsentland å hindre olje fra å nå et forbruksland. Den

oljerelaterte begrunnelsen for USAs nærvær og engasjement knytter seg til Persiabuktas betydning for prisen på olje og den globale tilgjengeligheten, ikke den fysiske forsyningen til USA.

Det transporteres omtrent 18 millioner fat (1 fat = 159 liter) olje forbi Hormuzstredet i Persiabukta, hver dag! Det er over 40 prosent av all olje som omsettes i det internasjonale oljemarkedet. Denne betydningen er ikke redusert, selv om USA selv er blitt mer selvforsynt. Dermed har USA en fortsatt sterk oljerelatert interesse av å bevare det gode forholdet til Saudi-Arabia.

Samtidig har USA trukket seg fra atomavtalen med Iran og vil gjeninnføre sanksjoner mot landet. Det er vanskelig å se at USA har interesse av å legge seg ut med begge de regionale stormaktene, Iran og Saudi-Arabia, samtidig.

Det ville i så fall dramatisk redusere USAs innflytelse i regionen og legge veien åpen for at andre kan fylle tomrommet – les: Kina.

At Saudi-Arabia dreper en profilert journalist, er et strengt diktatur og stadig bryter menneskerettigheter, kan dessverre bli underordnet USAs geopolitiske og geøkonomiske interesser. Om kronprins Mohammad bin Salman kan president Donald Trump tenke som sin forgjenger Franklin D. Roosevelt gjorde om den nicaraguanske diktatoren Anastasio Somoza: «He may be a son of a bitch, but he's our son of a bitch.»